

ЕДВІН ГЕРНЛЕ – ТЕОРЕТИК ТА ОРГАНІЗАТОР ДИТЯЧОГО РУХУ

Н. М. Коляда, доктор педагогічних наук

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

У дослідницькому полі модерної доби заслуговує на увагу постать Едвіна Гернле (1883 – 1952) – німецького педагога-комуніста, письменника, автора літературних творів для дітей, педагога-методолога соціалістичного виховання, теоретика, організатора та ідеолога дитячого комуністичного руху.

Початок науково-педагогічної діяльності Е. Гернле припадає на період Листопадової революції у Німеччині (1918 р.). Навчався в Штутгартській гімназії, Тюбінгенському і Берлінському університетах. У 1910 р. вступив до Соціал-демократичної партії Німеччини, а в 1919 р. – до Комуністичної партії Німеччини. Упродовж 1921–1924 рр. – член Центрального Комітету Комуністичної партії Німеччини, з 1921 р. – керівник відділу освіти та пропаганди ЦК КПН. З 1922 р. – член ІККІ, з 1925 р. – голова дитячої комісії при ІККІ. 1924–1933 рр. – депутат німецького рейхстагу, на засіданнях якого виступав від фракції КПН з питань шкільної політики. Упродовж 1933–1945 рр. перебував у антифашистській еміграції, жив у СРСР. З 1949 р. – професор Академії керівних кадрів у Берліні.

Е. Гернле – перший розробник концепції дитячого комуністичного руху, концепції виховання через дитячий комуністичний рух, яка ґрунтується на таких принципових положеннях: класово-соціальна основа та політична спрямованість діяльності дитячих громадських об'єднань; активне включення дітей в життя і боротьбу дорослих; соціально-значуща діяльність, що сприяє формуванню вільних, самостійно мислячих та діючих особистостей; прогресивний характер дитячого руху як соціально-педагогічного явища, що визначається роллю дитини – суб'єкта педагогічного процесу; дитяча саморганізована група – виховний чинник, центр енергії; спільність інтересів і діяльності членів різновікової групи, орієнтованої на колективізм і т.п.

Е. Гернле – автор низки праць, які стали своєрідним керівництвом у практичній діяльності організаторів дитячого руху: „Социалистическое воспитание и социалистическое движение молодежи” (1921), „Работа в коммунистических детских группах” (1922), „Детское движение как новая форма организации воспитания” (1923), „Красные скауты или юные пионеры” (1923), „Пионерам Советской России” (1923), „Революционное воспитание в Германии” (1923), „Детское коммунистическое движение” (1925), „Коммунистическое движение детей. Опыт работы германских детских коммунистических групп” (1925), „Основные вопросы пролетарского воспитания” (1929, російський переклад – 1930) та ін. Крім цього, основні проблеми дитячого руху педагог висвітлював на сторінках редактованих ним упродовж 1921–1923 рр. журналу „Das proletarische Kind” („Пролетарська дитина” – орган Виконкому Комінтерну) та дитячої газети „Der junge Genosse” („Юний товариш”).